19. 10. 2010

ID: 67416

Materiální znak trestného činu

Při úvahách o tom, zda obviněný naplnil materiální znak trestného činu, je nutno vycházet z toho, že již stanovením formálních znaků určité skutkové podstaty zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň nebezpečnosti činu pro společnost zpravidla vyšší než nepatrný. Právní závěry ohledně materiální stránky projednávaného činu musí vycházet z jednotlivých kritérií pro stanovení konkrétního stupně nebezpečnosti činu pro společnost, přičemž stranou pozornosti úvah soudu nemůže zůstat ústavní princip proporcionality.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 790/2007, ze dne 11.7.2007)

Nejvyšší soud projednal v neveřejném zasedání dovolání obviněného P. U., proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 16. 2. 2007, sp. zn. 55 To 630/2006, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Šumperku pod sp. zn. 3 T 98/2006 a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se rozsudek Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 16. 2. 2007, sp. zn. 55 To 630/2006, a rozsudek Okresního soudu v Šumperku ze dne 14. 9. 2006, sp. zn. 3 T 98/2006, zrušují. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují současně také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Šumperku přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Šumperku ze dne 14. 9. 2006, sp. zn. 3 T 98/2006, byl obviněný P. U. uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. a odsouzen podle § 247 odst. 1 tr. zák., § 45 odst. 1, 2, 3, § 45a odst. 1 tr. zák. k trestu obecně prospěšných prací ve výměře 250 hodin.

Rozsudek soudu prvního stupně napadl obviněný odvoláním, jímž brojil proti výroku o vině i trestu. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 16. 2. 2007, sp. zn. 55 To 630/2006, byl z podnětu odvolání obviněného podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. rozsudek soudu prvního stupně zrušen a za splnění podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. byl obviněný nově uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. a odsouzen podle § 247 odst. 1 tr. zák., § 45 odst. 1, 2 tr. zák., § 45a odst. 1 tr. zák. k trestu obecně prospěšných prací ve výměře 120 hodin.

Podle skutkových zjištění odvolacího soudu se obviněný trestného činu krádeže dopustil tím, že dne 11. 2. 2006 kolem 15.00 hodin z příkopu vlevo vedle silnice mezi obcemi Ú-P, u tzv. P. r., odcizil 419 kg buničiny, která zde spadla během přepravy z nákladního vozidla, když tuto buničinu si naložil na přívěsný vozík za osobní automobil v úmyslu tuto doma uskladnit a použít jako izolaci, přičemž při odvozu buničiny byl přistižen policisty z Obvodního oddělení Policie ČR v M., odcizením buničiny způsobil poškozenému T. L., s. r. o., škodu ve výši 5.342,- Kč.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání směřující proti výroku o vině i trestu. Odkázal v něm na důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a namítl, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, poněvadž ten znaky trestného činu krádeže nevykazuje. Obviněný nesouhlasil se závěry odvolacího soudu, že

odklízel-li část buničiny na pozemku svého otce, nebyl oprávněn tento materiál, který se mu jevil jako odpad, odklízet a že bylo jeho povinností skutečnost o vysypaném materiálu oznámit příslušným orgánům. Měl za to, že pokud začal odpad odklízet poté, co se na pozemku téměř celý den nic nedělo, plnil povinnosti podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, protože materiál uložený bez vědomí vlastníka na jeho pozemku se pro něj vždy stává odpadem a vlastník pozemku je povinen odpad uklidit. Upozornil na právo vlastníka pokojně užívat svůj majetek zakotvené v čl. 1 dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a svobod a dovozoval, že jeho prostřednictvím, pokud odstraňoval nepotřebnou věc z pozemku otce, otec jako vlastník pozemku realizoval toto své právo. Dále obviněný vytkl, že se odvolací soud nevypořádal s cenou buničiny, která byla znehodnocena, bylo nutné ji považovat za odpad a byla tudíž bezcenná. Zpochybnil i existenci příčinné souvislosti mezi vznikem škody a jeho jednáním; škoda podle něj vznikla protiprávním jednáním řidiče P., on pouze následky jeho protiprávního jednání odstraňoval. Protože je vyloučeno kvalifikovat jeho skutek jako trestný čin krádeže, navrhl, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci zrušil a zprostil jej obžaloby.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání obviněného předeslal, že značná část dovolacích námitek deklarovanému důvodu dovolání neodpovídá. Opakoval-li obviněný, že pouze odstraňoval odpad z pozemku svého otce, pak tím fakticky zpochybnil skutková zjištění obsažená ve skutkové větě, podle nichž hodlal předmětný materiál uskladnit a použít k izolaci. Dovolatelovy odkazy na zákon o odpadech označil za obecné a nejasné a relevantní neshledal ani výhrady vůči výši škody, které souvisejí s jeho tvrzeními o odstraňování odpadu. Přesto ale shledal výhrady vůči právnímu posouzení skutku, jak byl zjištěn soudy, do určité míry opodstatněnými, poněvadž skutková zjištění odpovídají trestnému činu zatajení věci podle § 254 odst. 1 tr. zák., nikoliv krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. Věc, která se dostala z dispozice oprávněné osoby v důsledku pádu z ložné plochy nákladního vozidla během přepravy, lze totiž považovat za věc ztracenou; dodal, že nebyla zmíněna žádná skutková zjištění, z nichž by vyplývalo, že by obviněný věděl, komu věc náleží a že při normálním běhu událostí se oprávněná osoba může pro věc vrátit, a která by odůvodňovala právní posouzení skutku jako trestného činu krádeže. Použití mírnějšího právního posouzení podle § 254 odst. 1 tr. zák. není podle jeho názoru vyloučeno ani okolností, že obviněný po vlastníku věci aktivně nepátral, ze skutkových zjištění ani nevyplývá jeho vědomost o tom, že materiál byl určen pro „blízký papírenský podnik“ (za poškozeného nebyl ostatně označen tento podnik, ale přepravní společnost T. L., s. r. o.). Námitku týkající se absence příčinné souvislosti považoval samu o sobě za nedůvodnou, poněvadž příčinou je každý jev, podle něhož by následek nenastal tak, jak nastal. V případě kvalifikace skutku jako trestného činu krádeže by jednání obviněného zůstávalo příčinou následku bez ohledu na to, že jako další příčina by v takovém případě přistupovalo jednání řidiče nákladního automobilu, který se po ztrátě materiálu o věc dále nezajímal. Navrhl, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby tomuto soudu přikázal věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že dovolání je podle § 265a tr. ř. přípustné, že je podala včas oprávněná osoba a že splňuje náležitosti obsahu dovolání ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř.

Protože nebylo možné dovolání odmítnout podle § 265i odst. 1 tr. ř., dovolací soud přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející a shledal, že dovolání je důvodné.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Z dikce citovaného ustanovení plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním vytýkat výlučně vady právní. Zpochybnění správnosti skutkových zjištění nelze zahrnout do zákonem

vymezeného okruhu dovolacích důvodů podle § 265b tr. ř., proto je též dovolací soud vázán skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, event. soudu odvolacího, a těmito soudy zjištěný skutkový stav je pro něj východiskem pro posouzení skutku z hlediska hmotného práva.

V mezích uplatněného dovolacího důvodu lze namítat, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze proto přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci ustanovení procesních, nikoliv hmotně právních. Vedle vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotně právní posouzení“. Rozumí se jím zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva. Současně platí, že obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž se opírá existence určitého dovolacího důvodu, musí věcně odpovídat zákonnému vymezení takového dovolacího důvodu podle § 265b tr. ř., přičemž nestačí jen formální odkaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů.

Z obsahu podaného dovolání vyplývá, že ačkoli obviněný deklaroval dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., uplatnil námitky, které směřovaly proti způsobu, jakým byly hodnoceny provedené důkazy, a proti správnosti skutkových zjištění, která učinil soud prvního stupně a z nichž v podstatě vycházel v napadeném rozsudku i odvolací soud. Povahu námitek skutkových mají především výhrady obviněného, jimiž zpochybnil závěry soudů, pokud odmítly jeho tvrzení, že buničinu pokládal za odpad a jako s bezcenným odpadem s ní též nakládal.

Lze shrnout, že prostřednictvím takto vymezených výhrad se obviněný primárně domáhal změny skutkových zjištění ve svůj prospěch, ve smyslu jím předestřené verze skutkového děje a následně ze změny skutkových zjištění vyvozoval, že se trestného činu nedopustil. Námitky skutkové však nezakládají žádný z důvodů dovolání podle § 265b tr. ř., a proto ve vztahu k nim neexistuje zákonná povinnost soudu dovolání přezkoumat (srov. též usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 651/02, III. ÚS 78/05 aj.). V této souvislosti je na místě dodat, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí odvolacího soudu vyplývá přesvědčivý a logický vztah mezi učiněnými skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů včetně obviněným uplatňované obhajoby (viz zejména strana 5). Odvolací soud zevrubně vyložil, proč buničinu nebylo možno za konkrétní situace pokládat za bezcenný odpad, a jeho úvahy lze akceptovat. Ostatně ani sám obviněný s ní jako s bezcenným odpadem nenakládal, když i podle jeho vyjádření ji hodlal použít jako izolaci. Že buničina nebyla bezcenná, je doloženo i vyjádřením O. p., a. s., podle něhož byl tento polotovar sloužící k výrobě papíru sice znehodnocen, ale bylo možno jej použít pro výrobu papíru nižší kvality. Z těchto důvodů nebylo možno učinit jiný závěr, než že v tomto rozsahu, tj. rozsahu námitek skutkových, dovolání obviněného nebylo opřeno nejen o důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ale ani o žádný jiný z důvodů dovolání uvedených v ustanovení § 265b tr. ř.

Přes uvedené však nutno konstatovat, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl relevantně uplatněn, neboť skutek, jak byl zjištěn soudy, znaky trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. bez pochybností nevykazuje. Dovolací soud sdílí názor státního zástupce, že skutková zjištění soudů odpovídají formálním znakům trestného činu zatajení věci podle § 254 odst. 1 tr. zák. Není od věci připomenout, že trestní stíhání bylo zahájeno pro totožný skutek kvalifikovaný právě jako trestný čin zatajení věci podle § 254 odst. 1 tr. zák. a teprve v jeho průběhu byl obviněný upozorněn na změnu jeho právního posouzení jako trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. se dopustí, kdo si přisvojí cizí věc tím, že

se jí zmocní, a způsobí tak škodu nikoli nepatrnou. Škodou nikoli nepatrnou se podle § 89 odst. 11 tr. zák. rozumí škoda dosahující nejméně 5.000,- Kč.

Trestný čin krádeže je dokonán zmocněním se věci s úmyslem přisvojit si ji. Přisvojení znamená získání možnosti trvalé dispozice s věcí. Podle nauky i stávající praxe soudů se pachatel věci zmocní, když si vytvořil možnost volně s ní nakládat s vyloučením faktické moci osoby, která nad ní má moc a které se odnímá (vlastník, oprávněný či faktický držitel). Pachatel si tedy přisvojí věc tím, že se jí zmocní, jestliže odejme věc z dispozice vlastníka či držitele a jestliže si tak zjedná možnost s věcí trvale nakládat podle své vůle (k tomu např. č. 21/1972 Sb. rozh. tr.).

Trestného činu zatajení věci podle § 254 odst. 1 tr. zák. se dopustí, kdo si přisvojí cizí věc nikoli nepatrné hodnoty, která se dostala do jeho moci nálezem, omylem nebo jinak bez přivolení osoby oprávněné. Podle zásad vyjádřených v ustanovení § 89 odst. 11 věta in fine tr. zák. se nikoli nepatrnou hodnotou věci rozumí hodnota dosahující nejméně 5.000,- Kč.

Vztah trestných činů krádeže podle § 247 tr. zák. a zatajení věci podle § 254 tr. zák. je takový, že ustanovení § 254 tr. zák. je subsidiárním ustanovením v poměru k ustanovení § 247 tr. zák. To znamená, že ustanovení o trestném činu zatajení věci pouze doplňuje ochranu majetku poskytovanou ustanovením o trestném činu krádeže v případech, kdy nelze činit závěr, že pachatel věc „odcizil“. Na rozdíl od krádeže se pachatel v případě zatajení věci této nezmocňuje, ale má ji už před přisvojením ve své moci (k tomu též č. 14/2006 Sb. rozh. tr., usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 153/2006).

Z tzv. právní věty výroku o vině v rozsudku odvolacího soudu vyplývá, že soud považoval za naplněné znaky trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák., a ztotožnil se tak s právním posouzením skutku soudem prvního stupně. Skutková část výroku o vině tohoto rozsudku ani ve spojení s odpovídající částí jeho odůvodnění však konkrétní skutková zjištění, která vyjadřují všechny zákonné znaky právě tohoto trestného činu, neobsahuje. Podstata jednání obviněného spočívala podle zjištění soudu v tom, že na přívěsný vozík za osobní automobil naložil 419 kg buničiny v hodnotě nejméně 5.342,- Kč, která zde spadla během přepravy z nákladního vozidla, a to v úmyslu tuto doma uskladnit a použít jako izolaci, přičemž při odvozu buničiny byl přistižen policisty.

Soud prvního stupně v těchto souvislostech při odůvodnění právního posouzení skutku obviněného jako trestného činu krádeže uvedl, že vzal za prokázané, že obviněný „hodlal buničinu použít na izolaci a že tedy jeho úmyslem nebylo uklidit buničinu a uložit ji na obci, ale naopak jeho úmyslem bylo skutečně ji odcizit“ (strana 3 jeho rozsudku). Odvolací soud v daných souvislostech předeslal, že již v průběhu přípravného řízení bylo zřejmé z okolností vyšetřování, že se nejednalo o věc opuštěnou ani ztracenou či zapomenutou, že obviněný věděl, že vedle silnice leží balíky, jež spadly při přepravě z auta a že takovou věc je povinen přepravce odklidit. Na jiném místě ale dodal, že obviněný se nijak nesnažil původce „odpadu“ zjistit, neptal se ani ve velmi blízkých papírnách a neumožnil ani oznámením např. na PČR, aby bylo provedeno patřičné šetření (strana 5 jeho rozsudku).

Z těchto závěrů soudů obou stupňů ale nelze učinit spolehlivá zjištění o existenci všech zákonných znaků trestného činu krádeže a naopak nebyly zjištěny takové skutečnosti, které by vylučovaly posoudit skutek jako trestný čin zatajení věci. Společným znakem trestných činů krádeže a zatajení věci je to, že si pachatel přisvojí cizí věc. V posuzovaném případě si obviněný naložil 419 kg buničiny, aby ji doma uskladnil a použil jako izolaci. Z toho je jasné, že jednání obviněného směřovalo k tomu, aby si zajistil nejen neomezenou, ale také trvalou dispozici s věcí, kterou si tak přivlastnil. Totéž však neplatí ohledně naplnění zákonného znaku „zmocnění se cizí věci“ vyžadovaného skutkovou podstatou trestného činu krádeže. Vzhledem ke konkrétním okolnostem případu nelze totiž uzavřít, že obviněný si naložením buničiny spadlé při přepravě z ložné plochy nákladního vozidla vytvořil možnost volně s ní nakládat s vyloučením faktické moci oprávněné osoby, která nad ní moc měla a

které se takto odejmula. Přepravce buničiny za takovou oprávněnou osobu považovat nelze a úvaha odvolacího soudu, že tomu tak je proto, že bylo povinností přepravce, aby spadlé balíky buničiny naložil a dokončil jeho přepravu do blízké papírny, nemůže obstát.

Jak správně uvádí státní zástupce, samotná okolnost, že věc spadla z ložné plochy nákladního vozidla, nevylučuje, aby mohla být považována za věc ztracenou, která se dostala z moci oprávněné osoby, a tedy věc nalezenou z pohledu pachatele trestného činu zatajení věci podle § 254 odst. 1 tr. zák.

Pro trestní odpovědnost za zatajení věci se však vyžaduje, aby podle představ pachatele šlo o věc ztracenou nebo zapomenutou a aby on o ní předpokládal, že se dostala z moci oprávněné osoby. Pokud by tomu tak nebylo a pachatel by věděl, komu věc náleží a že při normálním běhu událostí se oprávněná osoba může pro věc vrátit, že ji má ještě v dosahu, o zatajení věci nepůjde a přisvojením si takové věci by se pachatel dopustil trestného činu krádeže, event. při omylu ohledně těchto skutečností pokusu tohoto trestného činu (k tomu č. 9/1955, 35/1987 Sb. rozh. tr.). Věcí ztracenou ani zapomenutou tedy nebude věc, která je ještě v dosahu oprávněné osoby, nebo ví-li oprávněná osoba, v jakém okruhu může věc hledat; odcizení takové věci by proto bylo trestným činem krádeže (k tomu č. 31/1987, 35/1987 Sb. rozh. tr.).

Z konstatování odvolacího soudu, že přepravce je povinen takovou věc odklidit, nevyplývá nic o srozumění obviněného s okolností, že oprávněná osoba alespoň přibližně zná místo ztráty materiálu a může se pro něj vrátit. Z výsledků dokazování vyplývá, že k jednání obviněného došlo až několik hodin po ztrátě materiálu, přičemž po celou dobu poškozený neučinil nic pro to, aby obnovil svoji dispozici nad věcí. Bylo zjištěno, že řidič společnosti T. L. N. P., který nejspíše řídil vozidlo přes uložený trest zákazu činnosti, náklad ztratil již v ranních hodinách dne 11. 2. 2006 a on sám neučinil žádný úkon směřující k jeho nalezení, dokonce svého zaměstnavatele o této skutečnosti ani neinformoval. Věcí nalezenou, z pohledu oprávněné osoby věcí ztracenou, je též věc, není-li místo, kde se věc skutečně nachází, oprávněné osobě známo nebo není-li jí přístupno [k tomu srov. Rt 858 Rozhodnutí Kr II. 909/21 (Vážný, 1922, IV: 293)]. Použití právní kvalifikace podle § 254 odst. 1 tr. zák. není vyloučeno ani okolností, že obviněný po vlastníku věci aktivně nepátral, a ze skutkových zjištění ani nevyplývá vědomost obviněného o tom, že materiál byl určen pro nedaleký papírenský podnik O. p., a. s., závod L.. Za poškozeného ostatně nebyla označena tato společnost, ale přepravní společnost T. L., s. r. o., U., o níž obviněný podle výsledků dokazování rovněž neměl žádné relevantní poznatky. K námitce obviněného, týkající se absence příčinné souvislosti mezi jeho jednáním a vznikem škody, zbývá dodat, že za těchto okolností pozbyla na významu.

Při takto uvažované změně právní kvalifikace, přičemž je třeba připomenout, že trestný čin zatajení věci podle § 254 odst. 1 tr. zák. je mírněji trestný než trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák., je třeba umožnit obhajobě výkon práva vyjádřit se k takto změněné právní kvalifikaci, včetně jejího práva navrhovat z tohoto důvodu nové důkazy, které by i mohly nakonec zpochybnit možnost aplikovat tuto novou právní kvalifikaci na daný skutek, a to včetně ověření subjektivní stránky jednání tak, aby bylo možné spolehlivě posoudit, že nebyla porušena ústavní zásada nullum crimen sine lege (čl. 39 Listiny základních práv a svobod; srov. i nálezy Ústavního soudu pod sp. zn. I. ÚS 639/03, IV. ÚS 182/04, I. ÚS 125/04 atd.). Podle § 33 odst. 1 tr. ř. má totiž obviněný právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich, může uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě, činit návrhy a podávat žádosti a opravné prostředky, atp.

Obecně platí, že při posuzování otázky, zda skutek je či není trestným činem, je třeba jednak učinit závěr o tom, zda zjištěné skutkové okolnosti naplňují formální znaky trestného činu, a poté se vypořádat s tím, zda skutek vykazuje takový stupeň nebezpečnosti pro společnost, který je materiální podmínkou trestnosti (§ 3 odst. 1, 2 tr. zák.). O trestný čin se jedná, jsou-li v konkrétním případě dány formální i materiální podmínky trestnosti činu.

Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je podle § 3 odst. 4 tr. zák. určován zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou. Čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu (§ 3 odst. 2 tr. zák.).

Při úvahách o tom, zda obviněný naplnil materiální znak trestného činu, je nutno podle praxe soudů vycházet z toho, že již stanovením formálních znaků určité skutkové podstaty zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň nebezpečnosti činu pro společnost zpravidla vyšší než nepatrný. Jinak řečeno, ustanovení § 3 odst. 2 tr. zák. se při naplnění formálních znaků určité skutkové podstaty uplatní tehdy, když stupeň nebezpečnosti činu v konkrétním případě nebude odpovídat běžně se vyskytujícím případům trestného činu této skutkové podstaty (k tomu č. 43/1996 Sb. rozh. tr.).

Soudy obou stupňů se otázkou konkrétního stupně nebezpečnosti činu obviněného pro společnost z pohledu výše naznačených kritérií zevrubně nezabývaly. Soud prvního stupně se touto otázkou výslovně nezabýval a neučinil tak ani odvolací soud. Na soudu prvního stupně proto bude, aby všechny rozhodné okolnosti pečlivě zvážil, aby neopomněl přihlédnout k hodnotě věci, která jen nepatrně převyšuje hodnotu nikoli nepatrnou, a odůvodnil, zda jsou splněny i materiální podmínky posouzení činu obviněného jako trestného činu. Jen pro úplnost dovolací soud připomíná, že právní závěry stran materiální stránky projednávaného činu musí vycházet z jednotlivých kritérií pro stanovení konkrétního stupně nebezpečnosti činu pro společnost (§ 3 odst. 4 tr. zák.), přičemž stranou pozornosti úvah soudu nemůže zůstat ústavní princip proporcionality – tedy především ta skutečnost, zda v projednávaném případě převažuje zájem společnosti na účinném stíhání takového jednání, zda použité prostředky trestní represe jsou oprávněné vzhledem ke sledovanému cíli, a v návaznosti na něj nutno přihlédnout k limitům trestního práva vymezených principem „ultima ratio“ majícím ústavněprávní základ právě v principu proporcionality (k tomu též nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 227/05).

Protože napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci, jakož i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Šumperku spočívají na nesprávném právním posouzení skutku, Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci, jakož i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Šumperku zrušil. Zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Okresnímu soudu v Šumperku přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Náhrada škody
- Správní žaloba a trestní rozsudek
- Zajištění věci (exkluzivně pro předplatitele)
- Zastupování zmocněncem (exkluzivně pro předplatitele)
- Slyšení ve vazebním řízení
- Účast obviněného u hlavního líčení
- Nesprávné poučení
- Nepříčetnost obviněného

- Nároky poškozených (exkluzivně pro předplatitele)
- Nemajetková újma, nutná obrana (exkluzivně pro předplatitele)
- Opatrovník (zmocněnec) poškozeného (exkluzivně pro předplatitele)